

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

"SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ KLIENTŮ V KONTEXTU STANDARDŮ KVALITY A PŘÍKLADŮ DOBRÉ PRAXE"

Prezentuje: Mgr. Karel Kosina, AUGUR Consulting

Konference: "**Kvalita v sociálních službách**"
konaná dne 17.3.2015 v rámci projektu

QUALITAS PRO PRAXIS, reg. č. projektu: CZ.1.04/3.1.00/05.00079, který je financován z ESF prostřednictvím OP LZZ
a ze státního rozpočtu ČR.

Ústecký kraj
Velká Hradební 3118/48
400 02 Ústí nad Labem

AUGUR Consulting s.r.o.
Vinařská 5/A1
603 00 Brno

**Nazvěte svůj omyl zkušeností - a jeho tíže
bude hned o polovinu lehčí.**

Gilbert Keith Chesterton

- Člověk s postižením, který je odkázán v dnešní době na poskytované sociální služby se stává součástí instituce a systému která jej více nebo méně omezuje s odůvodněním na přiměřenou, nepřiměřenou péči, ochranu a náležitý dohled.

Integrace, nebo segregace?

- Z praxe víme, že poskytovatelé sociálních služeb se značně liší ve formě poskytované péče. Vymezil jsem je na **integrované** formy začleněné do běžného života a **segregované** formy uzavřené, vyčleňující se s běžného života.

Integrace a začleňování

- Začlenění sociálních služeb do běžného života v přirozeném prostředí skutečných domácností podmíněných otevřeností a propustností (rozuměj svobodnou volbou) a širší nabídkou služeb dle individuálních potřeb není vizí, ale jedinou reálnou cestou k poskytování služby lidem s postižením.

Integrace a začleňování

- Z dobré praxe víme, že jsou poskytovatelé sociálních služeb, kteří navazují na princip normality a integrované formy realizují. Lidem s postižením nabízí skutečný domov, který se ničím neliší od běžné domácnosti kohokoli z nás.

Institucionalizace

- Okruh institucionalizace a byrokratizace vymezuje omezený prostor, který nenabízí uživateli služeb život v přirozeném prostředí domova integrovaného v běžné zástavbě. Nemalá část populace je nucena žít v podmínkách, které jsou nelidské v tom smyslu, že s lidskostí a běžným životem nemají nic společného.

Začlenění a vyloučení

- Nikdo z nás, kteří žijeme například s rodinou v bytě nepředpokládá, že budeme sepisovat individuální plány, ale umíme si v dialogu naplánovat společný výlet a cíl. Nikdo z nás doma nesepisuje standardy kvality rodiny, ale umíme více či méně v dialogu standardizovat naše potřeby, cíle...

- Poskytovatel i uživatel služeb se ocitají v jisté pasti sociálních sítí, které více vyčleňují, segregují, než začleňují, integrují uživatele služeb. Můžeme hovořit o ghettizaci sociálních služeb, která je odděluje od reality každodenního života.

Míra postižení

- Čím je vyšší míra postižení, tím je vyšší pravděpodobnost vyloučení a nestandardnost v situacích, které nesouvisí s běžným životem.

Pracovníci sociálních služeb

- Prostředí sociální služby bývá omezující také pro samotné pracovníky. Byrokratizace, administrativa, legislativa, metodologické manuály vzdálené realitě běžného života uzavírají pracovníky do stejného ghetta jako uživatele.
- Pracovníci nemají prostor pro aktivity, které patří ke každodenní pestrosti.

Sociální práce

- Vznik sociální práce, jako vědní disciplíny jasně vymezil její roli vůči medicíně a lékařským službám, které fungují na vstupech a výstupech.
- Problémem je, že poskytovatelé a jejich zařízení velmi často nemocniční prostředí připomínají s jediným rozdílem, že diagnóza je neléčitelná a pobyt se prodloužil na neurčito.

Individuální potřeby

- Jak by asi bylo běžnému člověku při zjištění, že léčba v nemocnici se prodloužila na neurčito a návrat domů je nereálný?
- Jakou volbu má dnes uživatel s těžkým postižením změnit sociální službu, vybrat si ji dle svých individuálních potřeb a míry svobody?

Princip normality

- Tyto v Evropě všeobecně uznávané principy mající své kořeny ve Skandinávii poukazují na to, že při celkovém utváření životního prostoru lidí s postižením, při péči o tyto spoluobčany je nutná orientace na normy společnosti a rutinní průběh všedního dne.

Princip normality

- Základní myšlenka těchto principů spočívá v tom, že i člověk s postižením se má nezávisle pohybovat mezi třemi oddělenými sférami tak, jak je tomu u většiny obyvatelstva.
- **sféra bydlení a spánku,**
- **sféra vzdělání, zaměstnání, případně terapeuticko-lékařského zabezpečení a péče,**
- **sféra volného času.**

Princip normality

- Princip normality v sobě zahrnuje tři klíčové momenty:
- **normální rytmus života** – ten zahrnuje normální rytmus dne (ráno škola nebo práce, odpoledne aktivity, večer odpočinek), normální rytmus týdne (pracovní dny a víkendy, svátky), normální rytmus roku (dovolená, prázdniny, roční období), běžný život ve světě mužů a žen, běžná domácnost v běžném sousedství ostatních lidí;

Princip normality

- **normální prostředí** – změna místa je normální, žádoucí, jde o to neprožít celý den v jednom prostředí; normálně člověk jinde bydlí, jinde se vzdělává anebo pracuje, jinde realizuje své koníčky;

Princip normality

- **společensky ceněné způsoby naplnění potřeb**
– je třeba naplnit potřeby lidí s postižením způsobem, který je běžný pro ostatní, nabízet společensky hodnotné aktivity (používat předměty adekvátní věku, vytvářet prostředí adekvátní věku, nabízet smysluplné aktivity).
(Šelner, 1999)

Podpora týmu

- Supervize: skupinová a individuální
- Vzdělávání : rizikové situace, agresivita, komunikace, podpora integrace, standardy
- Porady: týmové, s klienty, individuální plánování, vyhodnocování rizik,
- Externí spolupráce s psychologem, psychoterapeutem, psychiatrem, lékařem, speciálním pedagogem (multidisciplinární tým)

Podpora klienta

- Setkávání, porady uživatelů, možnost vyjádřit se a dosáhnout změny.
- Podpora samostatnosti – mám své bydlení, práci a možnost trávit svůj volný čas.
- Nácviky rizikových situací (náhled, nácvik).
- Minimalizace rizik.
- Zapojení dobrovolníků, stážistů, kamarádů, rodiny.
- Pokud vyšší míra rizikové situace vylučuje samostatnost, tak zajistíme podporu.

DĚKUJEME VÁM ZA POZORNOST

za AUGUR Consulting

Mgr. Karel Kosina

